

Datum

Diarienummer Maj 2017

Kvalitetsrapport vuxenutbildning Uppsala kommun 2017

Denna rapport följer upp centrala områden som gäller för vuxenutbildning enligt styrdokumentet Besvara gärna frågorna direkt i mallen.

Rapporten mejlas senast 15 september till eva.hellstrand@ uppsala.se.

Utbildningsanordnare: Hermods Uppsala

Ansvarig/ansvariga för redovisning: Maria Rönnqvist

Elevens rätt till likvärdig utbildning

Verksamheten ska bedrivas i enlighet med lagar och regler och här konkretiseras de rättigheter som eleverna har under sin utbildningstid hos anordnaren.

1. Hur skapar ni en tillgänglig utbildning med hänsyn till att den ska formas utifrån den enskildes behov och förutsättningar, Skollagen 20 kap 2 §, 21 kap 2 §. Beskriv era rutiner för individanpassning.
2. Hur arbetar ni med stöd till elever som stannat i sin progression/kunskapsutveckling? Beskriv era rutiner och ge exempel.

Introduktion

Vi har valt att skriva en samlad kvalitetsrapport för hela vår vuxenutbildning som omfattar Sfi, grundläggande och gymnasial nivå samt gymnasiala yrkesutbildningar. I avsnittet *Elevens rätt till likvärdig utbildning* har vi också valt att skriva ihop fråga 1 och 2 efter nedanstående rubriker eftersom frågorna har gemensamma beröringspunkter och för att läsaren ska få en tydlig bild av hur vi arbetar.

Kartläggning och kursstart

- a. Hermods Sfi Uppsala
- b. Hermods Komvux - grundläggande, gymnasiala kurser samt yrkesutbildningar

Gemensamma rutiner för Hermods vuxenutbildning

- a. NOVO - Hermods webbaserade lärplattform
- b. ISP i NOVO
- c. Individanpassning inom ramen för ordinarie undervisning
- d. Rutiner för individanpassning (IU)
- e. Långsam progression och rutiner kring ökad studiemotivation

Hermods Sfi Uppsala

Kartläggning och kursstart

I samband med uppropet på Hermods Sfi Uppsala görs en **individuell kartläggning** av eleven, som ett komplement till Navets överlämning. Detta sker i form av ett dokumenterat samtal med eleven i syfte att fånga upp elevens förkunskaper, erfarenheter, mål och individuella förutsättningar samt för att ta reda på om eleven är i behov av individuell anpassning. Kartläggningen baseras på den individuella studieplan som upprättats vid inskrivningen på Navet och har som mål att utforma elevens undervisning utifrån personliga förutsättningar avseende schema, studietakt och grupplacering. Arbetet med kartläggningen av elevens styrkor, stödbehov och utmaningar sker fortlöpande i olika faser enligt **figur 1**.

Figur 1 Rutin för kartläggningshantering

Eftersom skolan har flera grupp nivåer inom samma kurs placerar vi elever med snarlika förkunskaper och utvecklingsområden i samma grupp så att varje grupp kan fokusera på att utveckla olika färdigheter enligt processbarhetsteorin. Denna nivågruppering innebär att en elev stannar på samma nivå tills målen för denna nivå är uppnådda – sedan flyttas eleven vidare framåt (början, mitten och slutet av en kurs). Undervisning erbjuds i grupper med olika studietakt. Hermods Uppsala har sedan länge arbetat med målgruppsanpassade sammanhållna studievägar, vilket möjliggör att lärare kan ge eleverna flera alternativ till individanpassade arbetsätt för att möta varje elevs individuella studiebehov. Detta ser vi som en förutsättning för lyckad Sfi-undervisning och ett arbete vi ämnar fortsätta med i takt med de nyligen implementerade kurskoderna med sammanhållna studievägar inom Sfi. I de fall där läraren efter den fördjupade kartläggningen och det individuella samtalet känner att eleven skulle gynnas av att

revidera studievägen kan det vara möjligt att låta eleven prova detta under en period för att följa upp effekten av elevens lärande. I den processen är den biträdande utbildningschefen tillika pedagogiskt ansvarig och leder och följer arbetet och säkerställer att rätt elev omfattas av förändringen. En elev som vid starten har tidigare förkunskaper i det svenska språket gör även ett **nivåtest** med syfte att placera eleven efter förkunskaper samt uppmärksamma elevens språkliga utvecklingsområden. Detta utgör ett led i att möta elevens individuella förutsättningar till lärande. Målsättningen med kartläggningen och Sfi-starten är att tillvarata elevernas förkunskaper inom olika områden och samtidigt stärka eleverna i deras utvecklingsområden.

Elevexempel på kartlägningsrutin:

Elev A anvisas till Hermods med kurskod 3C0. Vid kartlägningsamtalet visar det sig dock att eleven ändå förstår och också kan prata lite svenska, och får därför frågan om hen vill försöka sig på att skriva nivåtest för att möjligen bli placerad i en grupp som hunnit lite längre i kursen. Elev A medger att hen var nervös när ansökan gjordes på Sfi-mottagningen och därför inte ville visa att hen redan hade vissa kunskaper i svenska. Eleven skriver testet och placeras därefter i en grupp som arbetar med mitten av C-kursen.

Elev B har ansökt om att läsa Sfi på dagtid. Vid kartlägningsamtalet berättar eleven att hen nyligen fått timanställning som vikarie i hemtjänsten, och kan med kort varsel bli erbjuden arbetspass. Eleven får därför ett schema med tillgång till alla lektionspass på elevens nivå, förmiddag, eftermiddag och kväll, och läraren i respektive grupp informeras om att eleven har ett oregelbundet schema och kan komma att delta i olika pass olika dagar. Vår pedagogiska modell gör att eleven hela tiden arbetar med rätt moment i kursen, både på lektionerna och i NOVO, oavsett vilka tider hen väljer att delta i undervisningen.

Samarbete med Hermods övriga verksamheter

På Hermods Sfi Uppsala finns ett nära samarbete med Hermods övriga verksamheter inom Hermods Komvux (grundläggande och gymnasial nivå och yrkesutbildning) och Stöd och Matchning. Detta gör att vi kan lotsa eleverna vidare utifrån deras framtida yrkesmål under och efter Sfi-utbildningen. Vi har t.ex. Sfi-behörig personal tillgänglig på vissa kurser på grundläggande och gymnasial nivå med syftet att skapa relationer inom våra verksamheter och vidareutveckla lärarnas kunskaper för att göra övergången så smidig som möjligt till kursen grundläggande svenska som andraspråk.

Hermods Komvux - grundläggande, gymnasiala kurser samt yrkesutbildningar

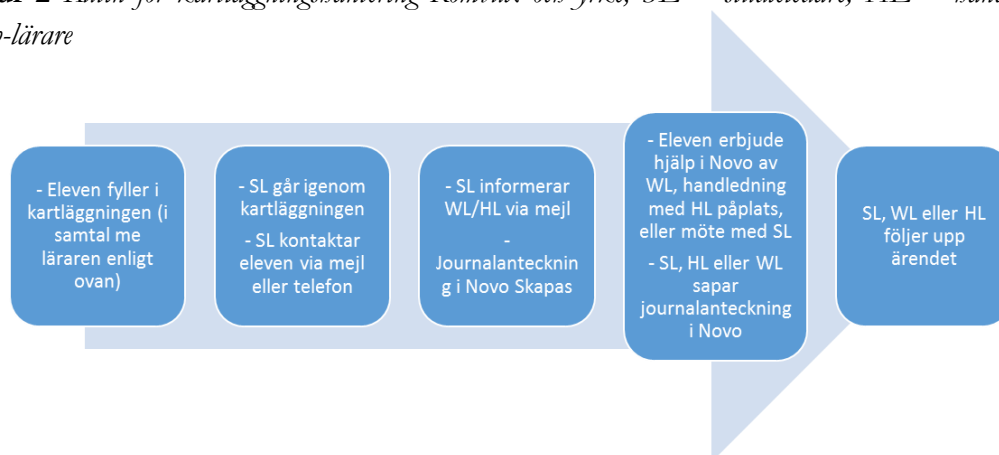
Kartläggning och kursstart

Hermods Uppsala använder sig av tre steg för att kartlägga elevens styrkor samt utvecklingsområden inför studierna: kartläggning före kursstart, individuell studieplan i NOVO, och samtal med studieledare eller handledare. Här har kartläggningen samma grundprincip som på Sfi men processen ser lite annorlunda ut eftersom elever som studerar grundläggande och gymnasiala kurser ofta läser sina kurser på kortare tid.

Kartläggning före kursstart

Alla våra studerande fyller i en kartläggning för att kunna bekräfta nya kurser samt ange sina förutsättningar för studier. Kartläggningen innehåller frågor avsedda att synliggöra elevens behov, förutsättningar och utbildningsmål. Svaren vi får in utgör ett bra underlag för att vi ska kunna hjälpa eleverna utgå från sina förutsättningar. **Figur 2** visar hanteringsprocessen för kartläggningen innan kursstart.

Figur 2 Rutin för kartlägningshantering Komvux och yrke; SL = studieledare, HL = handledare, WL= webb-lärare

Figur 2 visar att studieledarna/läraren med specialpedagogiskt ansvar läser kartläggningarna och kontaktar elever i behov av anpassning samt dokumenterar elevärendehantering vid varje kursstart, eleven erbjuds därefter olika typer av anpassningar. Hela processen dokumenteras genom kartläggning och samtalsuppföljning. Beroende på ärendetyp kan antingen studieledare eller en handledare ansvara för hanteringen och uppföljningen - exempelvis studiestöd eller

NOVO-genomgång. I andra fall följer pedagogen med specialpedagogiskt ansvar upp ärendet och erbjuder anpassningar eller individuell undervisning.

Härnäst följer några exempel på kartläggningshantering:

1. Elev X sätter 4 poäng (d.v.s. max) på frågan "Jag lär mig bäst genom att prata med andra" men uppger att hen har valt att studera på distans. Studieleddaren (SL) kontaktar eleven via mejl och informerar om att vi har lektioner och handledning. SL mejlar även schemat och handledarens epostadress. SL följer upp ärendet genom att kontakta eleven inom en vecka.

2. Elev Y uppger följande på frågan Finns det någonting som kan påverka dina studier som vi bör känna till? "Jag har ingen diagnos på dyslexi eller annat men jag glömmer lätt vad jag precis läst så att jag måste läsa om en del.". Handledaren i engelska kontaktar eleven och ber denna komma på handledning. Under handledningspassen får eleven hjälp med olika lässtrategier (skumläsning, djupläsning, tankekarta, nyckelord). Handledaren (HL) informerar även webb-läraren (WL) om elevens svårigheter och skapar en journalanteckning i Novo. HL följer upp ärendet genom att övervaka elevens framsteg i NOVO.

3. Exempel på situation när pedagogen med specialpedagogiskt ansvar kopplas in.

Elev X uppvisar vid upprepade tillfällen likartad problematik, till exempel lyckas inte eleven med att stava eller att läsa ut ord och meningar som är eller innehåller ord som för eleven är bekanta, såsom elevens eget namn. Andra exempel kan vara att eleven kastar om i stavningen av enstaviga ord, exempelvis bor blir bro. När detta uppvisas flertalet tillfällen och, trots påpekanden från läraren samt justeringar av eleven själv, inte befästs bokas tid för träff med vår specialpedagogiska resurs. Elev X behöver möjligen utredas vidare eller kartläggas grundligare för att kunna sätta in rätt stöd och åtgärder.

Övergripande rutiner för hela Hermods vuxenutbildning

a. NOVO - Hermods webbaserade lärplattform

Alla elever som studerar på Hermods har parallellt med våra flexibla individuella studiemöjligheter en webbkurs i vår digitala lärplattform NOVO. Genom att arbeta i webbkursen ges ytterligare chanser för eleven att individuellt avgöra kursens tempo och grad av repetition och utmaning. I NOVO kan eleven träna språkfärdigheter, titta på filmer med föreläsningar samt träna på ett visst moment som är utmanande. Eleven kan också fortsätta vidare i kursen utanför klassrummets planering om eleven vill avancera snabbare än gruppen. Detta tror vi gynnar individens möjlighet till anpassning efter sina behov. Eleven har på detta sätt även möjligheten att förbereda sig i förväg (sk flipped classroom) inför ett nytt moment eller ta med sig sina förberedda frågor till läraren (Sfi) eller handledaren (Komvux/yrke). När läraren går igenom ett moment har eleven då redan läst om det och kan ställa frågor och fördjupa sig i det. Elevens arbete i NOVO dokumenteras och läraren har därmed tillgång till det arbete eleven gör. I NOVO skrivs kvantitativa data såsom resultat på större prov men också kvalitativ/formativ bedömning utifrån hur eleven presterat i förhållande till de olika färdigheterna.

b. Individuell studieplan i NOVO

I NOVO finns en funktion som heter *Individuell studieplan* (ISP) som är ett komplement och en fördjupning av den ISP eleven gör hos kommunen i samband med ansökan. I den individuella studieplanen visas målet med elevens studier och den ger information till studieledare och lärare om studiernas omfattning och mål. Både eleven och personalen kan revidera ISP:n under studiernas gång genom att lägga till kurser, ange nytt utbildningsmål m.m. Eftersom våra ISP:er är tillgängliga digitalt i NOVO så ser Hermods fördelar med att kommunen kommer igång med digitala ISP:er så fort som möjligt. Det skulle underlätta det administrativa arbetet avsevärt gällande skolans arbete med ISP.

c. Individuellt anpassning inom ramen för ordinarie undervisning

Det nya avtalet med Uppsala kommun från 2017 möjliggör för skolans Sfi-undervisning att kunna erbjuda eleven en mycket flexibelt individuellt anpassad studiesituation där eleven kan välja mellan antingen distansstudier eller flexibelt individuellt anpassade studier (IAS). Alla befintliga studieväg 2-elever på Sfi blev i avtalsövergången uppmuntrade att välja IAS-undervisningen med en uttalad önskan från vår sida att de skulle delta i flertalet av våra aktiviteter. Detta med syftet att skolas in i studieformen samt få en daglig kontakt med en lärare som kan individuellt anpassa studierna. Om eleven p.g.a. ökad medvetenhet om studieformens möjligheter sedan vill välja att komma på ett färre antal aktiviteter än tidigare är detta naturligtvis möjligt. De flesta väljer IAS och många av våra elever väljer att komma på samtliga våra erbjudna aktiviteter. En elev på Hermods kan alltså erbjudas flexibilitet och anpassning både rent studieformsmässigt och tidsmässigt. Under våren har skolan implementerat dubbla förmiddagsgrupper så att fler har

möjlighet att studera på förmiddagar eftersom det är det som eleverna oftast efterfrågar. Vad gäller våra studieväg 2-elever så erbjuds de fler skolbaserade lärarledda aktiviteter inom den flexibla studieformen i förhållande till valbara aktivitetspass eftersom de ofta behöver mer träning i studieteknik, provsituationer samt en grundläggande språkträning och inskolning i det digitala arbetssättet.

En ytterligare väg till individanpassning sker genom vår förutsättning att kunna erbjuda individuella scheman baserade på vår pedagogiska modell. I sin tur leder det till goda variationsmöjligheter i arbetssätt, innehåll, kursmål/moment och olika grad av självständighet i arbetet. Eleven kan på så vis själv efter behov fokusera på en viss språkfärdighet. Läraren har möjlighet att erbjuda eleven extra tid och undervisning i moment och färdigheter som eleven särskilt behöver öva på eller provanpassning. En mer utförlig redogörelse av den förlängda delen av vår rutin kring specialpedagogisk anpassning i form av IU finns under avsnittet *IU- individuell anpassning utöver ordinarie undervisning*).

Inom Sfi sker en naturlig och systematiserad dokumentation när en elev går vidare inom det modulsystem som tillhör vår pedagogiska modell. När en elev uppnår godkänd nivå för respektive modul eller område, och därmed har klarat av delmomentet och är redo att gå vidare till nästföljande, gör bedömningsansvarig undervisande lärare en dokumentation av elevens kunskaper i NOVO. På så vis finns denna information direkt tillgänglig för mottagande lärare och vid behov för eleven själv. I samband med att eleven går vidare till nästa steg i kursen erbjuds eleven även formativ återkoppling av läraren i form av ett samtal. Dessa modulavstämningar syftar således till att återkoppla till eleven var hen befinner sig i sin kunskapsutveckling i förhållande till kursmålen och den pedagogiska modellen. Elever som inte deltar i den flexibelt individuella undervisningen tilldelas en distanshandledare på plats i Uppsala, som komplement till webbläraren. Handledaren har kontinuerlig kontakt med eleven, erbjuder hjälp och stöd, bjuder in eleven till fysiska träffar i skolan, både enskilt och i grupp, samt förbereder eleven inför nationellt prov. Handledaren dokumenterar elevens framsteg och uppnådda kunskaper i NOVO och återkopplar både till eleven och webbläraren kring progressionen.

Exempel på språkutvecklande åtgärder/arbetssätt vi erbjuder våra studerande i NOVO:

- ✓ Språkutvecklande arbetssätt i lärplattformen NOVO och nyckelbegrepp i vår undervisningsmodell på olika språk, för att terminologin inte ska bli ett hinder i studierna. Översättningar till 25 språk och enkel svenska har publicerats på webben och länkats in i kurser.
- ✓ I NOVO finns det en mängd information i textform som eleven måste tillägna sig. Talsyntesen gör det möjligt för elever som behöver extra språkstöd att få innehållet i kursen uppläst av datorn. Tack vare denna funktion kan våra studerande lyssna på kursen, eller kombinera lyssna och läsa.

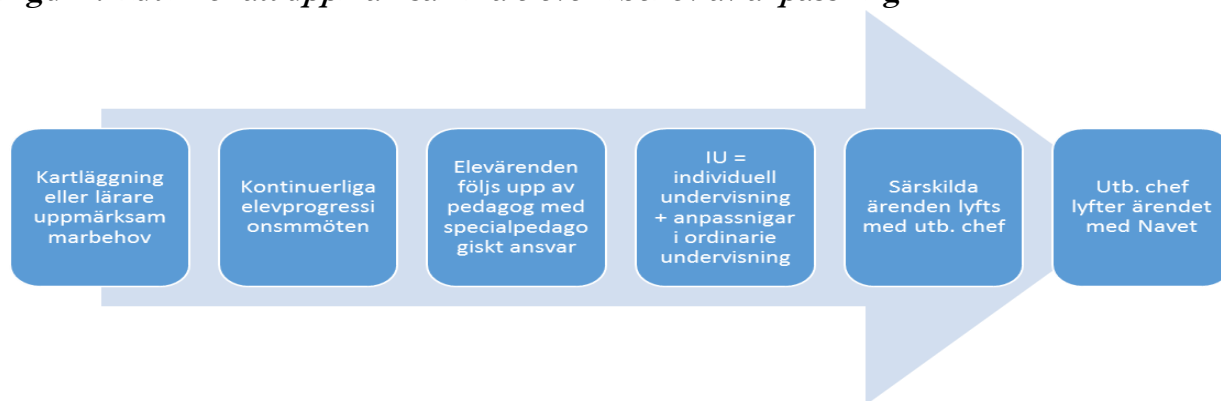
d) IU - individuell anpassning utöver ordinarie undervisning

Rutinen för elever med behov av ytterligare anpassningar grundar sig i följande organisatoriska struktur:

- 1) Inom ramen för ordinarie undervisning
- 2) Särskilt stöd av vårt elevstödsteam med specialpedagogisk kompetens
- 3) Extern hjälp av vuxteamet på Navet.

I vår verksamhet har vi en pedagog som är anställd på 100% för att arbeta med elever som är i behov av specialpedagogisk anpassning med ansvar både för Komvux samt Sfi. Det kallar vi för IU - individuell undervisning. Klassläraren har möjlighet att boka in möten eller gå in i ordinarie undervisningsgrupp vid kortare insatser och göra anpassningar för eleven i klassrummet. Rutinen har följande grundstruktur: 1) Lärare uppmärksammar behovet/alt eleven anger ett behov i kartläggningen vid kursstart 2) Eleven lyfts med bitr utb chef samt pedagog med specialpedagogiskt ansvar/på elevkonferens 3a) Elevärenden lyfts på särskilda kontinuerliga elevprogressionsmöten/extra anpassning ges fortlöpande 3b) Pedagog med specialpedagogiskt ansvar bokar in en träff med eleven i behov av anpassning i samråd med undervisande lärare 4) Nytt från HT17: Särskilda ärenden lyfts med utbildningschefen som vidare lyfter ärendet till Uppsala kommuns vuxteam. Se **figur 2**.

Figur 2: Rutin för att uppmärksamma elever i behov av anpassning

Så här berättar vår pedagog med specialpedagogiskt ansvar om sitt arbete

Under mina träffar med eleverna har jag alltid koll på hur mina elever mår samt hur de presterar för att kunna nå målen i kursen. Om jag upptäcker att någon är trött, okoncentrerad, rastlös, tyst osv börjar jag alltid med ett individuellt samtal med personen. Vid de här samtalen får jag veta var problemet ligger och hur jag kan hjälpa samt ge stöd till personerna. ISP är också en stor hjälp. Utöver arbetet med elever så hjälper jag även lärare att hantera olika elevärenden gällande anpassning. Jag är ett bollplank och en

vidaresluss i ärendehantering och kan även bistå med att hjälpa lärarna med förslag på anpassningar i och utanför klassrummet.

I mitt arbete träffar jag personer som:

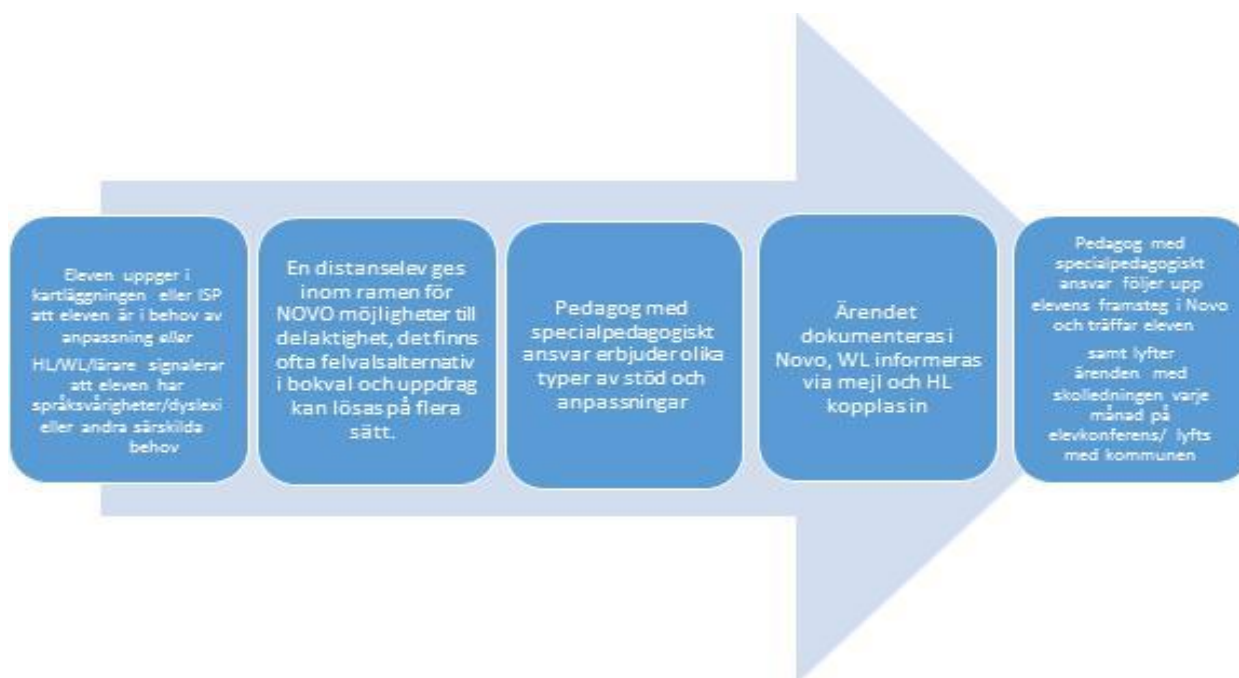
- *har läs- och skrivproblematik*
- *arbetar parallellt med sina studier och inte hinner med studierna*
- *har problem hemma med t. ex. sjuka barn*
- *har privata problem utanför skolan som påverkar skolarbetet*
- *har varit borta från skolan samt skolarbete ganska länge*
- *har kort tidigare utbildningserfarenhet*
- *har lindriga syn- eller hörselproblem*
- *inte är studievana*
- *har tappat motivationen*
- *har neuropsykiatriska funktionsbinder*

Jag brukar erbjuda hjälpmedel t.ex. iPad, böcker, hjälpa eleven att välja uppgifter i NOVO och till de fördjupande lektionspassen (där eleven väljer själv vad hen vill arbeta med utifrån egna behov). Jag hjälper personer med lindrig syn- och hörselnedsättning genom att t.ex. placera dem rätt i klassrummet för att kunna se och höra bättre samt informera om talsyntes samt erbjuda anpassade verktyg, inlästa läromedel samt andra typer av hjälpmedel. Här är jag även länken till syn- och hörselpedagoger på kommunen och förmedlar elever till kommunens vuxteam med hjälp av biträdande utbildningschef och utbildningschef.

Komvux och yrkeselever i behov av specialpedagogisk anpassning

Vår pedagog med specialpedagogiskt ansvar arbetar med elever i behov av anpassning i hela vår Komvuxverksamhet. Hennes tjänst är i dagsläget fördelat på 80 % på Sfi och 20 % på grundläggande och gymnasial nivå. Dock ser rutinen lite annorlunda ut inom Komvux och yrke, eftersom studieupplägget går ut på kortare intensivare studieperioder och fler elever som läser ren distans. Målgruppen skiljer sig även åt med en blandning av svensktalande individer i behov av anpassning (t.ex. dyslexi), och andraspråkstalare i behov av språkstöd. Härnäst redovisas vår rutin för hanteringen av elever i behov av extra anpassning inom grundläggande samt gymnasiala kurser:

Figur 3 Rutin för hantering av elever i behov av anpassning inom Komvux/yrke; HL = handledare, WL = webblärare

Långsam progression och rutiner kring ökad studiemotivation

I vårt arbete med elever i behov av extra anpassningar ingår även elever med långsam progression/kunskapsutveckling. Rutinen för att arbeta med dessa elever ses på Hermods Sfi Uppsala som en förlängning av vår rutin för elever i behov av specialpedagogisk anpassning med samma grundprincip som tidigare förklarad, dvs 1) lärare uppmärksammar 2) konsulterar lärare med specialpedagogiskt ansvar, bokar ev in en tid för IU 3) lärare med specialpedagogiskt ansvar konsulterar bitr utb chef samt utb chef på elevkonferens en gång i månaden 4) ärendet lyfts till kommunens vuxteam.

Några av våra lärare uttrycker följande reflektioner kring synen på progression i undervisningssammanhang samt hur progression kan te sig i klassrumsundervisningen. Detta sammanfattar väl de vanligt förekommande diskussioner vi har i vårt lärarteam:

Progression är i grund och botten den rörelse som går mot det önskade målet, i det här fallet kursernas kunskapskrav. Progression är en effekt av olika krafter. Ett exempel på en kraft är elevens motivation. Ett annat exempel är lärarens undervisning. Progressionen hos en elev syns som tydligast när alla tillgängliga krafter verkar åt samma håll. Ibland är det lätt att se progression i form av ett hos eleven växande ordförråd eller ett av eleven mer grammatiskt

avancerat språkbruk. Ibland kan man behöva titta ordentligt för att se progressionen. Det handlar mest om att ha rätt blick (men man får inte glömma att progression ofta upplevs som olika av läraren och eleven. Till exempel hade jag under sex månader en elev som inte uppvisade särskilt dramatisk språklig progression. Om man ställde hans texter mot varandra skulle det inte märkas någon stor skillnad MEN för mig som undervisade honom dagligen syntes ändå tydlig progression i form av att han gjorde framsteg i sitt förhållande till texter samt i sin egen studieteknik. De sista månaderna innan han gick vidare från D-kursen uppvisade han en ny textrörlighet, det vill säga att bland annat förstå olika texters funktion och att själv kunna laborera med textmassor, främst genom olika anteckningsstrategier. Denna progression ger honom goda förutsättningar för vidare studier och ett aktivt deltagande i ett informations-samhälle.

Så här resonerar en av våra lärare inom grundläggande och gymnasiala kurser kring progression:

När man pratar om progression bör man klargöra vad man avser med detta. Vi lärare menar ofta att eleven rör sig mot ämnesspecifika kursmål och därmed uppvisar hen progression, men med progression kan man också avse annan utveckling och kunskapsinhämtande. Det kan röra sig om ökad insikt i sitt eget lärande, ökade kunskaper om samhället och förmåga att påverka sin livssituation mm som eleven lär sig i skolan och utanför skolan. Inom språkundervisningen kan man även se ojämn progression i de olika färdigheterna/förmågorna.

Bristande progression är för mig en alltför långsam progression sett till det antal timmar som både elev och lärare lägger ner för att ett lärande ska ske. Det kan vara undervisningen som inte gynnar elevens lärande eller så kan eleven ha någon form av inlärningsproblematik. Vid frånvaro av någon som helst progression bör vi tala om regression, eftersom kunskapsutveckling och förmågor antingen går framåt eller bakåt. Står stilla gör det bara i ögonblicket det vänder, likt en tennisboll som du kastar rakt upp i luften.

I arbetslaget diskuteras på AL-möten hur progression gällande studieteknik, provträning, läs- och skrivinläring i förhållande till de nationella målen också behöver vara en del i samtalet kring elevprogressionen. I de progressionsärenden som hittills har lyfts av lärare samt pedagog med specialpedagogiskt ansvar ser vi att i de fall där eleven visar framåtrörelse gällande skoltekniska områden så görs bedömningen att eleven ska fortsätta gå utbildningen. Det kan då handla om att eleven behöver längre tid för att klara sina studier. Däremot när de anpassningar som sätts in över tid inte ger resultat, till exempel att en elev har stannat av i sitt lärande och inte gör framåtrörelse i varken i språkliga färdigheter eller de rena skolrelaterade färdigheterna under en längre tid (1-2 år utan förändring) ser vi att det tenderar att handla om långsam progression. Det är dags för en annan form av aktivitet för eleven. Den rutin vi då följer är samma som gällande specialpedagogiska insatser 1) lärare signalerar 2) lyfter med lärare med specialpedagogiskt

ansvar 3) ärendet lyfts med bitr utb chef på elevvårdskonferens 4) bitr utb chef lyfter med UC 4) UC lyfter med kommunens vuxteam men med skillnaden att vi i dokumentationen noterar att eleven kan behöva hitta en annan aktivitet än den Sfi-utbildning som vi erbjuder. Det vi ser i detta arbete är även att det tidigare inte har funnits en aktivitet eller idé om hur dessa elever kan få hjälp vidare och vi har haft svårt att kunna få hjälp med att sätta in åtgärder, men i och med kommunens vuxteam ser vi mycket positivt på det vidare samarbetet med att hjälpa den här målgruppen.

Bristande motivation till studier

I arbetet med elever med långsam progression är det möjligt att träffa elever som även har en bristande motivation till inläring. Dessa elever finns i vår verksamhet och kan vara elever som har gått en längre tid på Sfi. I arbetslaget diskuteras dessa frågor på AL-möten och i lärarmöten. De återkommande frågeställningarna rör:

1. Hur synliggör vi för dessa elever att de faktiskt gör progression men kanske inte så pass tydligt i förhållande till kursmålen? Det handlar alltså om en annan form av progression som är mycket viktig för den senare kunskapsmässiga progressionen
2. Hur arbetar vi med feedback/återkoppling till dessa elever för att gynna deras studiemotivation?

Det är inte enbart inom Sfi som vi ser exempel på bristande motivation till studier, det förekommer även inom grundläggande samt gymnasial nivå. Då kan den visa sig i en annan form, exempelvis kan det röra sig om elever som har fastnat i sina studier, har svårt med det digitala arbetssättet eller behöver mer stöd i form av handledning. Skolan har valt att prioritera fokusområdet *återkoppling* under hösten 2017 med syfte att synliggöra rådande arbetssätt, lyfta goda exempel och sprida dessa i arbetsgruppen för att skapa nya synsätt i återkopplingen till elever som har hamnat i en situation där motivationen tryter. Skolan arbetar även med att läraren kontinuerligt håller utvecklingssamtal med eleverna i syfte att sätta upp rimliga delmål som gör att motivationen hålls uppe. Har eleven gått länge i en grupp utan att synlig progression görs kan anpassningar behöva göras i samråd med chef/pedagog med specialpedagogiskt ansvar för att eleven ska kunna utvecklas efter sina förutsättningar. Det kan även handla om bristande motivation för studieväg 3-elever som kombinerar sina studier med arbete och studier vilket resulterar i en ojämn progression över tid. När vi ser att eleven har gått länge i en grupp så upprättas ett möte mellan undervisande lärare och/eller bitr utb chef och eleven där eleven får diskutera sin studiesituation samt göra en plan framåt där målet med samtalet är att få eleven att reflektera över sina mål och komma till insikt om att studierna behöver prioriteras.

Lärarreflektion kring arbetet med låg motivation i en Sfi-grupp:

Ett steg är att försöka att få eleven att se sambandet mellan närvaro och progression, till exempel genom att jag varje månad visar klassens närvarostatistik vilket syftar till att de klarare ska se sambandet mellan närvaro och progression, samt att i möjligaste mån göra en gemensam plan för hur studierna ska fortsätta vilket jag tror gynnar motivationen.

Inflytande och likabehandling

Utbildningsanordnaren ska ha en verksamhet som ger eleverna ett verkligt inflytande och stimulerar eleverna till delaktighet. Anordnaren ska ha en lokal, aktuell och enligt lagtext korrekt utformad plan mot kränkande behandling

2. Hur arbetar ni för att få elever delaktiga i planeringen av undervisningen. Ge exempel.

Hermods Sfi Uppsala - delaktighet i planering av undervisning

Sfi-undervisningen är organiserad så att samtliga lärare utgår från temabaserade moduler som finns i våra webbkurser i NOVO. Det innebär att lärarna arbetar efter en cyklisk modell som utgår från fyra veckorsintervaller där en modul behandlas under fyra veckor för att sedan avslutas och därefter tar en ny modul vid. Detta för att eleverna ska känna igen sig i webbverktyget och den lärarledda undervisning som bedrivs i skolan och se en kontinuitet i sina studier. Hur mycket varje klass och studieform får möjlighet att påverka undervisningen skiljer sig naturligtvis åt där studieväg 2-eleverna gör vissa enskilda moment i NOVO för att tränas i formen medan studieväg 3-eleverna arbetar i NOVO till största del. Läraren och eleverna får tillsammans komma överens om en gemensam form för undervisningen men vårt gemensamma mål är att det digitala verktyget ska användas i arbetet med eleverna.

Det finns olika sätt att skapa goda förutsättningar för att skapa en verksamhet som ger eleverna ett verkligt inflytande och som stimulerar eleverna till delaktighet. Följande delar används på Hermods som ett led i att öka inflytandet och delaktigheten hos eleverna;

- Utvärderingar (lektions-, veckovis och kursvis)
- Enkäter
- Lektions- och modulplanering (ta in önskemål från eleverna, medbestämmande)
- ISP-samtal (återkoppling)
- Grupparbeten (lära av varandra och ta ansvar för gruppen och inte bara jaget, lära sig genom att lära andra och styra mot målet)
- Språkcafé som utvärderingsmetod. Läraren samordnar i samband med/slutet av en modul språktränande samtal där det erbjuds möjlighet att förmedla till läraren vad som fungerar bra/vad som kan bli bättre i undervisningen.
- Elevråd en gång i månaden där elevrepresentanter (2 från varje klass) träffar biträdande utbildningschef och framför sina idéer och önskemål kring förbättringar
- Klassråd inför varje elevråd

Vi har frågat några av våra lärare om hur de arbetar för delaktighet samt anpassning i undervisningen:

Sfi-lärare kursnivå D:

I samband med en ny modul visar jag eleverna hur jag vill att modulen ska fortlöpa, vilka uppgifter som ingår och hur uppgifterna följer på varandra. Typ av undervisning, typ av undervisningsmaterial och typ av elevgrupp avgör på vilket sätt jag gör eleverna delaktiga i undervisningen. Det viktigaste för mig är att vara öppen med vad som ska hända under den kommande tiden, det gör att eleverna känner sig tryggare och känner att det finns en riktning och ett mål. Efterhand gör jag, tillsammans med eleverna, justeringar i planeringen. Jag läser av deras signaler, ställer många frågor och söker bekräftelse på att de är med på upplägget. Jag finns tillgänglig för synpunkter. Med jämna mellanrum låter jag eleverna mer eller mindre planera ett helt pass, det fungerar bra på grammatiken.

Sfi-lärare kursnivå C:

Det är otroligt viktigt att låta elever vara delaktiga i planeringen för att de ska känna sig sedda och hörda, men också för att undervisningen ska kunna nå ut till och kännas meningsfull för så många elever som möjligt. Det kan även vara skönt för många elever att slippa känslan av att de är underordnade sina lärare. Det är tufft att börja från noll för elever som har lång utbildning och som tidigare har haft höga positioner i sina bendländer. Det är därför bra att visa att vi försöker möta varje elev halvvägs och lutar på deras förmåga till självbestämmande.

Vid varje påbörjad modul brukar jag visa planeringen genom projektorn och tillsammans kommer vi överens om vad vi kan lägga mycket tid på. De får även komma med ytterligare förslag som jag sparar till dagar då vi har "extra tid". Något som är mycket uppskattat är också att i slutet av en lektion låta eleverna komma överens om vad de vill göra vid nästa lektionstillfälle. De ska anpassa arbetsmomentet till 30-40 min. På så sätt får de vara med att planera en liten del av den kommande lektionen.

Delaktighet och inflytande på grundläggande och gymnasial nivå

Inom ramen för de kurser samt kurspaket som vi erbjuder inom Komvux/Yrke så lägger vi mycket tid och kraft på att utforma värdefulla kursstarter där vi går igenom studieform, förväntningar och samtidigt inventerar vi elevernas önskemål och egna förväntningar på kurserna. Vi ser det som en mycket viktig del att fånga in eleverna i detta initiala arbete och sedan arbeta med att slussa eleverna till rätt stödfunktion inom Hermods. Det kan handla om datahjälp/NOVO-hjälp, handledning eller lektioner, anpassningar på individnivå eller studiehjälp. För att eleverna ska få möjlighet att påverka sina studier och de kurser som de erbjuds har vi infört en kursblogg som våra administratörer tilldelar eleven åtkomst till vid kursstart. Kursbloggen är en levande källa till planering för handledning och lektioner, stödmaterial för att underlätta arbetet med webbkursen och en

uppdaterad sida där elever även kan kommentera innehållet. Vår yrkeslärare förklarar sitt arbete gällande elevinflytande i undervisningen för yrkespaketen, HA/TA, med hjälp av kursbloggen såhär:

I arbetet som webblärare identifierade jag vilka kurser som eleverna hade störst utmaningar i att klara samt i vilka delar däri. Jag sammanställde då en lektionsplanering som jag lagt ut på kursbloggen till yrkeselever. Kursbloggen är öppen för kommentarer ifall någon har synpunkter och eller förslag på planeringen och valet av lektionsinnehåll. Inför varje lektion stämmer jag av om det är ytterligare moment som eleverna vill ha genomgång i och lägger i så fall till det i planeringen. Jag lägger aldrig upp ett lektionsinnehåll mer än ca åtta veckor fram i tiden så att jag till nästa period hinner ändra efter elevernas önskemål. Planeringen är därmed ett levande dokument som det kan ändras i allt efter elevernas önskemål.

SAS grundeleverna och SVA-eleverna är frekvent närvarande på lektioner och handledningspass och där ser vi det som mycket centralt att eleverna är med och påverkar innehållet i undervisningen. Eftersom planeringen för undervisningen är så beroende av vilka elever som dyker upp så görs planeringen tillsammans med eleverna och publiceras på kursbloggen för eleverna att ta del av samt ha möjlighet att kommentera vid behov. Läraren gör i samråd med eleverna en veckoplanering utifrån rådande kursinnehåll och de stora arbetsblocken i kursen utifrån modulplaneringen.

3. Beskriv hur ni arbetar vidare med resultat från elevenkäter och kursutvärderingar. Ge exempel på åtgärder och beskriv också hur ni återkopplar resultaten till eleverna.

Gemensamma rutiner för Hermods Uppsala:

Två gånger per år genomförs studerandenkäter inom Hermods, där mål som inte är direkt kopplade till undervisningen mäts. Vi följer även upp genomströmning, avbrott samt studieresultat månadsvis. Utifrån resultaten analyserar vi sedan utvecklingsbehov och gör åtgärdsplaner. Allt detta tillsammans med det dagliga mötet med våra elever och de förslag och klagomål som där framkommer skapar ett gediget underlag för ett systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla verksamheten både lokalt och centralt för ökad målpåfyllelse. Utöver detta så arbetar vi med kommunens enkät under vårterminen och dessa enkäter sammanfaller ofta tidsmässigt vilket kan påverka svarsfrekvensen och har gjort så det senaste året. I **figur 4** ser ni vår modell för arbetet kopplat till studerandenkäter med utgångspunkt i informationsflöde, sammanställning, återkoppling samt förändringsprocesser.

Figur 4. Modell över arbete och uppföljning av enkäter inom Hermods Uppsala:

En grundförutsättning för att engagera eleverna i arbetet med enkäter och utvärderingar är att våra studerande känner till att vi genomför mätningar för att höja kvaliteten på våra utbildningar samt förstår språket i dessa. Det ska tydligt framgå vilket syftet med enkäten är och vikten av att delta i den. Figuren ovan visar att informationsspridning är det första steget i vår rutin och vi använder oss av följande kanaler för att öka medvetenheten om mätningarnas genomförande och syfte: 1) Information av lärare i klassrum. Enkäter genomförs klassvis med den egna läraren som stöd vilket gör det lättare för eleverna att besvara frågorna och säkerställer att eleverna vågar fråga om det finns något de inte förstår. Lärarna bockar vid upprepade tillfällen av vilka elever i klassen som fått information om och genomfört enkäten. Frånvarande elever och distanselever får mejl; 2) annonser Facebook. 3) Sammanställs omdömena och resultaten jämförs med föregående mätningar. Återkopplingen görs på dels elevrådet och sedan i klassrummet och dels i form av inlägg som publiceras på Facebook. Vi enas sedan om tre punkter som vi vill belysa särskilt: två förbättringsområden och ett bra resultat som vi vill behålla. Då genomarbetas enkätresultaten på djupet, nackdelen är att detta tar lång tid att genomföra. Vi anser att återkopplingen är ett viktigt led i arbetet med enkäter eftersom den ökar

transparensen och bidrar till att våra studerande känner sig delaktiga i vårt utvecklingsarbete. Omdömena på våra enkäter och utvärderingar är en av ledstjärnorna för arbetet med kvalitetsfrågor, och det sista steget i vår rutin är genomförandet av åtgärder avsedda att rätta bristerna våra studerande påpekar. Dessa åtgärder kan vara framtagna tillsammans med elevrådet och förmedlas i klasserna.

I personalen ägnar vi ett APT eller arbetslagsmöte åt att diskutera resultaten från elevenkäten. Vi tar också fram åtgärdsplaner och har uppföljning som i sin tur återkopplas till elever på elevråd och vidare till respektive klass. Förbättringsområden diskuteras i samråd med biträdande utbildningschef och förbättringar görs. Ofta ligger elevenkätena från kommunen parallellt med Hermods interna elevenkäter vilket kan medföra en ökad belastning på elever samt lärare och det i sin tur kan leda till att enkäterna får minskat utrymme. Här ser vi att en förbättring skulle kunna vara att samordna detta bättre och komma överens om en tid när det inte precis har varit en intensiv enkätperiod. Enkäter är ett viktigt mätinstrument i vårt gemensamma systematiska kvalitetsarbete och här tror vi att samarbetet måste förbättras. Våra arbetsinsatser inför en enkätperiod är stora och att nå ut till våra distanselever med enkäter kan vara svårt när de inte ligger som obligatoriska moment i NOVO-kursen.

En förändring som vi planerar att införa i arbetet med kursenkäterna är att gå igenom den begreppsförståelse som kan vara viktig för eleverna att förstå på ett AL-möte som en intern lärarfortbildning. Vi tror att det är viktigt med gemensamt förhållningssätt här eftersom elever med ett annat modersmål kan ha svårt att ta till sig enkätens innehåll. Vi tror att detta arbete är centralt för att vidareutveckla och öka validiteten och höja svarsfrekvensen. När det gäller våra rena distanselever ser vi att det är viktigt att eleverna får enkla webbsidor och inloggningsförfaranden. Det ska i princip vara så att eleverna ska kunna klicka på en webbadress och få upp sidan, inloggad och klar direkt för att lyfta svarsstatistiken. Vi ser det här som ett mycket prioriterat förbättringsområde eftersom enkätsvar är ett bra sätt att kvalitetssäkra undervisningen och verksamheten, både kopplat till vår egen verksamhet och med hjälp av kommunens enkätstudier.

4. Beskriv hur ni gör för att få elever delaktiga i följande delar i planen mot kränkande behandling

- kartläggning av eventuella kränkningar
- åtgärder för att förhindra eventuella kränkningar som upptäckts
- nya mål i likabehandlingsarbetet inför nästa år samt
- planerade aktiviteter för att nå målen.

Förebyggande arbete mot kränkande behandling

Enligt de lagförändringar gällande lagstiftningen för diskrimineringsgrunder krävs nu aktiv åtgärdshantering från januari 2017. Vårt arbete vidareutvecklas med den nya lagförändringen och omfattar nu 1) vikten av att undersöka risker för diskriminering som finns i verksamheten 2) analys av orsaker till hinder och risker 3) att vidta förebyggande och främjande åtgärder 4) uppföljning samt utvärdering av arbetet med diskrimineringsgrunderna.

Exempel på hur detta arbete omsätts i praktiken:

- 1) Avsatt studiedag tillsammans med chefer och lärare under hösten i samband med arbete kring likabehandling samt revidering av likabehandlingsplan samt plan för kränkande behandling (analys, inventering, skapa planer)
- 2) Genomgång av likabehandlingsplan, arbete med att ta fram klassrumsregler samt gå igenom diskrimineringsgrunder samt aktualisera påföljder både i och utanför skolan samt på webben (tillsammans med elever, lärare och chefer)
- 3) Utvärdering av årets arbete i dokumenterad form (studiedag eller APT under våren) - elevråd, åsiktshantering, uppföljning tillsammans med lärare och chefer.

Arbetet dokumenteras även genom att vi för klassråds- samt elevrådsprotokoll, AL samt APT-protokoll, elevärendehanteringsdokumentation och uppföljning samt vårt förebyggande praktiska arbete tillsammans med personalen på studiedagar och möten. Vi lägger även tid på inventering av existerande arbetssätt samt revidering av arbetsdokument för att undersöka vår verksamhet på djupet och därifrån kunna göra förbättringar för elever, personal och skolledning.

I det förebyggande arbetet mot kränkande behandling utgår vi på Hermods Uppsala från att involvera eleverna från start. Eleverna har möjlighet att utvärdera förra årets plan, komma med förslag på temadagar, involvera elever i genomförandet av temadagar samt revidering den färdiga planen. Skolan arbetar t.ex. med att med elevernas hjälp årligen ta fram en elevversion av likabehandlingsplanen på olika språk. Sas gr eleverna involveras i

implementeringsarbetet av denna plan för Sfi-elever så att Sfi-elever som är i början av sitt L2-inlärande kan ta del av planen på modersmålet. Idén till översatta planer kom från eleverna som en del i kvalitetsarbetet i vilket elever efterfrågade just en översättning. Sfi-eleverna skriver även egna klassrumsregler för sin egen grupp utifrån de som gäller på hela skolan.

Vårt arbete med trygghet och studiero ingår i vår likabehandlingsplan som är framtagen enligt modellen Plan för skola från DO. Planen är ett levande dokument som diskuteras på en stående punkt vid APT-möten och arbetslagsmöten. Läraren tar upp ämnet på lektioner, elever informeras kort om diskriminering och likabehandlingsplanen på kursintroduktion samt att planerna sitter uppe på skolans anslagstavlor på flera språk.

Elevråd på Sfi

En viktig del i det förebyggande arbetet på sfi sker genom de elevråd som hålls en gång i månaden. Då skickas 2 representanter per klass för att lyfta önskemål om förbättringsarbete samt i egenskap att föra klassens talan i olika elevdemokratiska syften. Biträdande utbildningschef deltar i elevrådet som representant för personalen. Elevrepresentanterna väljs av eleverna vid återkommande klassråd, då eleverna också diskuterar fram vad de vill ta upp i elevrådet.

Vi har ökat elevinflytandet på grundläggande samt gymnasial nivå genom att införa en åsiktsbrevlåda i receptionen, samt vi har även börjat mejla eleverna och be om deras åsikter i olika frågor som handlar om schemat, öppettiderna, vår Facebook-sida o.s.v. Trivselregler och åtgärdsplan mot diskriminering har utarbetats under året. Vi har skapat en större trygghetskänsla för eleverna genom att hänga upp tavlor med bilder på personalen (detta gör det enklare för eleverna att veta vem de ska vända sig till om de utsätts för kränkningar). Skolledningen informerar även Sfi-eleverna om åsiktshanteringen under våren. Vår kurator deltar genom att samtidigt informera eleverna om sin roll. Vux-elever har det tyvärr varit svårt att locka till deltagande i elevråd för elever på grundläggande och gymnasial nivå men där arbetar vi med kursbloggar istället där elever har möjlighet att kommentera och framföra sina åsikter.

Hermods Uppsala vill öka medvetenheten kring likabehandlingsfrågor och arbete med frågor som rör diskriminering samt frågor som rör allas lika värde och elevdelaktighet bland våra elever. Vi eftersträvar att nå ut med och sprida information om elevdelaktighet genom följande kanaler: Likabehandlingsbloggen i NOVO, Facebook-sidan, Hermods lokala hemsida, åsiktsbrevlådan vid receptionen, mejlutskick med riktade frågor, och nyhetsbrev.

Skolan arbetar med att förankra samt synliggöra kunskaper om likabehandling på temadagar. Sammanlagt har vi 4 temadagar per år ägnade åt olika frågor som rör förebyggande arbete mot diskriminering, allas lika värde, jämställdhet och elevdelaktighet.

Det är viktigt för oss att alla elever känner till dokumenten och de är levande, därför annonseras temadagar med koppling till planen på både virtuella och fysiska anslagstavlor och önskningar och förslag på ämnen tas också emot i flera medier så att även en distanselev känner sig involverad i arbetet.

Exempel på förebyggande arbete i verksamheten:

Vi lägger resurser på att nå mer studiesvaga elever med de abstrakta begreppen i likabehandlingsplanen, så att det blir levande och förankrade samarbetsregler i vardagen som alla förstår och kan relatera till. Att bryta ner och tydliggöra diskrimineringsgrunderna och den likabehandlingsplan som råder på skolan sker redan vid mottagandet av nya elever. I Gottsunda använder vi oss även av tolk, främst på arabiska som är majoritetsspråket bland eleverna, för att tydliggöra ytterligare. Att arbeta med vårt elevunderlag innebär anpassning. För målgruppen är skolan också en viktig social plats och, i många av våra elevers fall, den kontakt med det svenska samhället som ges utifrån den segregering som eleverna befinner sig i. Den sociala och samhällsnyttiga funktion som vår enhet i Gottsunda innebär går inte heller att förbise. Det ger våra elever en viktig insyn och på sikt hjälp till integration i det svenska samhället och vad som hör därtill. Eleverna vittnar om att skolan är den plats där de får syn på samhällets demokratiska värdegrund och genom de arbetsätt och det likvärdiga och respektfulla bemötande undervisande lärare och övrig personal uppvisar dels på individ- och gruppnivå utgör en viktig möjlighet till interkulturellt lärande och ömsesidigt möte mellan olika värde- och normsystem.

Kontinuerliga insatser för att involvera elever i arbetet kring likabehandling:

- Kort information om diskrimineringsgrunder på uppprop. Information om att skolan jobbar med en likabehandlingsplan och att det finns i sin helhet i NOVO och i receptionen samt anslaget i skolan i en lättläst version och på flera språk. Exempel på hur detta arbete kan se ut i Gottsunda är att på intaget så informeras elever om vad de ska göra om de upplever att de inte behandlas likvärdigt, samt vilka åtgärder som vidtas då. Efter en händelse i Gottsunda i våras då en elev verbalt kränkte en annan så samtalade vi om det tillsammans med eleven. I det fallet kunde vi då direkt påvisa konsekvenserna för den skyldige samt vilka åtgärder som skolan gör. Det var en ögonöppnare för många elever som förstod med vilket allvar som det följdes upp direkt.
- Diskussioner i våra skolaktiviteter om de olika formerna av diskriminering; lärarnas tar upp aspekter av likabehandlingsplanen i samband med olika moduler
- Begreppsdiskussioner på lektionstid; ord såsom trakasserier, kön, sexuell läggning, åtgärder, diskriminering m.m. förklaras av läraren
- Tydliga skyltar om åsiktshantering på skolan

- Diskussionsstunder med utbildningschefen och biträdande utbildningschefen på lektioner om likabehandling och hur vi utreder och åtgärdar kränkningar. Information om vem man vänder sig till med vilken fråga. Vi går runt i klasserna minst en gång per termin.
- Kontinuerlig redigering av trivselregler på skolan i samråd med elevrådet; reglerna sätter vi upp runt om i skolan.
- Vi engagerar eleverna även i kartläggningen och valet av temadagar. Förslag på temadagar kan komma från eleverna via t.ex. diskussioner i klasserna och elevrådet. Enkäterna och de efterföljande diskussionerna kring enkätresultatet ger oss också uppslag.
- Temadagar 4 gånger per år

Temadagar med syfte att främja allas lika värde

Under läsåret har Hermods i Uppsala haft fyra temadagar ägnade åt likabehandlingsfrågor. Syftet med dessa dagar var att informera våra studerande om skolans plan mot kränkande behandling samt engagera dem i arbetet med den nya likabehandlingsplanen. Alla komvuxnivåer, Sfi-elever såväl som elever på grundläggande och gymnasial nivå, var inbjudna till dessa tema dagar vilket var mycket lyckat. Eleverna mötte då modersmålstalare av svenska såväl som andraspråkstalare som kommit längre i sin utveckling. Det gav våra Sfi-elever inte bara information om vårt likabehandlingsarbete utan också tillfälle att diskutera detta på svenska och vid behov får språkligt stöd på sitt modersmål. Inför kommande läsår planerar vi att fortsätta med arbetet med temadagar som har en längre tradition och visat sig vara ett mycket uppskattat inslag i undervisningen. Varje vecka erbjuds ett studiebesök eller en föreläsning där vissa besök/föreläsningar är återkommande, t.ex. kvinnojouren, mansjouren, diskrimineringsbyrån med syfte att bredda informationen gällande likabehandling. Vid sidan av detta har vi i varje kurs moduler som berör olika diskrimineringsgrunder. T.ex. pratar vi i klasserna om diskriminering på arbetsplatsen i modulen som tar upp arbete.

Kuratorsstöd

Skolan ser ett stort behov av kuratorsstöd och i verksamheten finns en kurator anställd på 100 % för att kunna stödja samtliga våra elever inom Komvux. I ärenden där vi hanterar fall av kränkande behandling kan kuratorn hjälpa och stödja eleverna i ärenden av personlig och privat karaktär vid behov eller önskemål. Kuratorn engageras i de fall en elev skulle uppleva kränkning eller annan typ av diskriminering eller bara behöver prata. Kuratorn kan därmed bidra med input kring vilka risker som finns på skolan. I det förebyggande arbetet är kuratorn ute i klasser och informerar om diskrimineringsgrunder, stöd hjälp till kvinnor och män i behov av samtalsstöd, stöd för krishantering med mera.

Kartläggningsarbete av kränkningar

Under det senaste året har skolan haft ett par elevexempel där rutinen för kartläggning samt uppföljning har kunnat testas samt utvärderas. Trots det förebyggande arbetet så kan situationer med kränkingsärenden ändå uppstå och då är det särskilt viktigt för skolan att kunna arbeta snabbt och effektivt med elevkartläggning, dokumentation och snabba åtgärder.

I våra elev- eller grupprelaterade ärenden så arbetar vi efter rutinen beskriven i **figur 5** nedan. Den innebär konkret att: 1) Läraren noterar samt dokumenterar den inträffade händelsen samt 2) informerar biträdande utbildningschef som dokumenterar händelsen samt följer upp 3) biträdande utbildningschef samråder med UC som bedömer ärendets grad samt sätter in ev åtgärder som kan vara klassrumsbaserade, individbaserade samt med anpassning, kuratorsstöd
jj 4) UC informerar kommunens rektor för vidare åtgärder samt elevkonferens och konsekvenshantering + dokumentation samt arkivering. Utöver den rent elevrelaterade uppföljningen så kan åtgärder sättas in som genomgång av likabehandlingsplanen samt uppföljning av klassregler samt skolregler och i de fall det behövs kan klassbyte eller enhetsbyte är lämpligt. Dessa beslut tas alltid i samråd med extern rektor på kommunen.

Figur 5 - Rutingång gällande elevärendehantering vid kränkande behandling

Exempel på kartläggning och elevrelaterade insatser i Gottsunda

I Gottsunda så arbetar lärarteamet på samma sätt som i den övriga verksamheten förebyggande vid intag med att presentera skolans regler samt likabehandlingsplan och från och med hösten 2017 erbjuds även elevråd på plats i Gottsunda. Vi har även kurator samt lärare med specialpedagogiskt ansvar på plats 1-2 dagar i veckan för att kunna erbjuda elevsamtal och anpassning för elever som behöver. Målgruppen som studerar i Gottsunda består i huvudsak av

elever med låg studiebakgrund och från socialt utsatta miljöer. Verksamheten har utvecklats med fler elever och en etablerad skola med god undervisning och ett gott anseende. Målgruppen i Gottsunda ser annorlunda ut i jämförelse med våra etablerade enheter i stan. Under våren inträffade några elevrelaterade händelser som i sin tur bidrog till beslutet att skapa en biträdandetjänst stationerad i Gottsunda. I de fall ett ärende har inträffat så har läraren varit närvarande och själv snabbt fångat upp det inträffade och agerat genom att informera biträdande UC som i sin tur bollat ärendet med UC för att bedöma ärendets grad. I ett ärende kontaktade UC rektor på kommunen som utfärdade en varning till eleven som utfört kränkningen.

Biträdande UC samtalar först enskilt, tillsammans med ansvarig lärare, med de berörda parterna i syfte att kartlägga och dokumentera det som inträffat och få höra elevens utsago. Därefter skapas åtgärder som i dessa fall har bestått av muntlig varning och uppföljningssamtal kort därpå för att hålla elevärendets status under kontroll. Eleverna fortsätter i samma klass om så är möjligt men avstämningarna sker som ett led i att bibehålla kontrollen över ärendet och reaktionerna och känslorna hos de inblandade. Eftersom Hermods även har två enheter i centrala Uppsala kan omplacering av elever göras, om det främjar elevens fortsatta studier. Uppföljningssamtalen har vi först utfört enskilt med respektive elev för att sedan låta de berörda mötas och samtala kring sina upplevda känslor och tankar tillsammans med kurator. I dessa fall har parterna lyckats komma överens om att lämna det inträffade bakom sig och har inga bekymmer att mötas i klassrummet i den dagliga undervisningen. Läraren har en fortsatt noggrann översyn i klassrummet utifrån det inträffade. Situationen kan också användas som underlag i klassrummet med elever i form av ett konkret och levande exempel på skolans likabehandlingsplan.

Mål i likabehandlingsarbetet inför kommande år:

Öka lärares samarbete och delaktighet i arbetet med i likabehandling samt skapa samarbeten inom personalgruppen - samordna aktiviteter inom hela vuxenutbildningen

Öka elevers samarbete och delaktighet i arbetet med likabehandlingsarbetet samt skapa samarbeten mellan elevgrupper samt verksamhetsgränser - samordna aktiviteter inom hela vuxenutbildningen.

Förslag på konkreta åtgärder:

- Involvera elever i revidering av skolans regler samt klassrumsregler
- Revidera vår likabehandlingsplan på olika språk
- Revidera och arbeta vidare med vår likabehandlingsblogg för grundläggande, gymnasiala samt yrkeskurser
- Fortbilda lärare i våra interna arbetssätt och rutiner

Systematiskt kvalitetsarbete

Anordnaren ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete i syfte att förbättra verksamheten enligt mål i styrdokument och avtal.

5. Beskriv era rutiner för att säkra personalens kompetensutveckling, t ex beträffande behörighet, styrdokumentsförändringar och lärares arbete för varje elevs måluppfyllelse.

Kompetensutveckling

All personal hos oss får en individuell kompetensutvecklingsplan som diskuteras årligen i samband med medarbetarsamtalen i oktober. Lärarna kan inför samtalet fylla i en självskattningsmatris för lärares uppdrag som, tillsammans med diskussioner i samband med de lektionsbesök utbildningschefen och de biträdande utbildningscheferna gör, kan ligga till grund för lärarnas kompetensutvecklingsplan. För att hitta samsyn, reflektera, utveckla och värdera verksamheten deltar Hermods pedagogiska personal i olika diskussionsgrupper, såväl lokalt som regionalt, där bedömnings-, metodiska och andra frågor diskuteras. På enheten träffas personalen i arbetslagsträffar och pedagogiska möten, och genom vårt regionala samarbete inom Hermods ges lärarna tillgång till material från externa fortbildningsinsatser som av geografiska skäl varit svåra att delta i. Generellt gäller att vi alltid skickar representanter till fortbildningstillfällen i Stockholm som t.ex. Skolverket anordnar.

Några exempel på fortbildning som vi har deltagit i under det gångna året är:

- Skolverkets Sfi-konferens
- Skolverkets fokusgrupp med syfte att förbättra kursplanerna i grundläggande kurser gällande formuleringarna kring digital kompetens
- Skolverkets informationsdag om de nya grundläggande nationella delkurserna

Läraryrket

Vår målsättning är att alla våra lärare ska vara behöriga. I organisationen eftersträvar vi att i de fall där vi har en obehörig lärare ska gruppen delas med en behörig lärare som har huvudansvar för gruppen samt ansvarar för betygssättning. Det blir även en möjlighet för kollegiet att fungera som stöd, hjälp och pedagogisk ledare för de pedagoger som ännu inte färdigställt sin utbildning. Våra legitimerade lärare är de som planerar och följer upp all klassrumsaktivitet. I de fall en olegitimerad lärare har utfört delar av undervisningen i klassrummet bidrar även denna lärare i bedömningen av eleven men med en mer konsulterande roll.

Genom vår pedagogiska modell för Sfi och utarbetade schema säkerställer vi också att alla våra grupper undervisas av en behörig och legitimerad Sfi-lärare varje vecka.

Detta för att de legitimerade lärarna ska ges möjlighet att uppfatta varje enskild elevs progression, kunskapsutveckling och behov av anpassning. Att ständigt söka efter ytterligare lärare med behörighet och legitimation för Sfi är något vi prioriterar samt eftersträvar men bristen på behöriga Sfi-lärare gör arbetet svårare.

Vår personal diskuterar sin individuella fortbildningsplan med UC en gång per år i samband med medarbetarsamtalet. Där dras planer upp för hur dessa ska nå behörighet; vilka fortbildningsinsatser som kan vara till gagn för den pedagogiska personalen planeras både på kort och lång sikt samt för gruppen och för individen. Vi har bland annat använt Lärarlyftet samt Ulven som riktade insatser för personal som behöver bredda sin behörighet.

Planering av arbetet och aktiviteter utifrån den nya läroplanen för Vuxenutbildningen

Hermods har diskuterat förändringarna i läroplanen för att identifiera vad vi behöver arbeta vidare med. Vårt sätt att arbeta har haft inslag av de kommande förändringarna sedan tidigare, och vi välkomnar dessa nya förändringar eftersom de även ligger i linje med hur vi ser på vår verksamhet. I läroplanen nämns att vi ska använda oss av digitala verktyg. Denna fråga gäller all undervisning och här ser vi att vi kan uppmuntra våra elever att använda de digitala verktyg som står till förfogande som t.ex. att hjälpa eleverna att söka information och att hjälpa eleverna att sammanställa informationen på ett adekvat sätt. Vidare ges också möjligheten att presentera uppgifter på olika sätt där digitala verktyg kommer till användning. Det nämns även att eleven ska kunna använda bibliotek och deras resurser. För att stötta eleverna i användningen planerar Hermods centralt att spela in en film som kan användas i framför allt distans och flexibla kurser som visar på ett överskådligt sätt hur eleven kan använda bibliotekens resurser. Denna film kan ges som läxa till Sfi-eleven att se hemma och sedan följas upp i klassrummet och genom studiebesök på biblioteket. Vi besöker sedan länge biblioteket tillsammans med eleverna regelbundet och nu upprättas ett nytt samarbete med kommunen för att främja detta arbete. Vi har även haft ett startmöte med de ämnesutvecklare vars kurser får förändrade ämnesplaner. Det gäller ämnena historia, religionskunskap, samhällskunskap, naturkunskap, svenska, svenska som andraspråk och matematik. Störst förändring ser vi i matematiken där vi har påbörjat ett stort arbete med att utveckla nya kurser i ämnet. Arbetet leds av ämnesutvecklare som tagit fram en plan för vad som ska göras. I detta arbete tas givetvis hänsyn till kraven på digitalisering och användning av olika typer av program inom matematiken.

Centralt så har Hermods också påbörjat en diskussion om att utveckla fortbildningskurser för lärare kring programmering. Syftet är att ge lärarna kunskaper om programmering samt konkreta tips kring hur kunskaperna kan omsättas i undervisningen.

Lärares samarbete för varje elevs måluppfyllelse

I syfte att stärka det kollegiala lärandet och arbetet samt skapa ett forum för pedagogerna att ta del av och reflektera över skolforskning håller de biträdande utbildningscheferna protokollförda pedagogiska träffar 2 gånger i månaden. Här fokuseras på elevfrågor och pedagogiska frågor samt att lärargruppen får tillfälle att dela med sig till varandra av erfarenheter och lärdomar i undervisningssammanhang. De diskuterar och reflekterar över t.ex. bemötande, bedömning och arbetsmetoder, formativ bedömning och återkoppling samt utvärderar nya arbetssätt och bestämmer lektionsbesök och samarbete över nivåerna. Även administrativ personal och kurator deltar eftersom de också arbetar nära eleverna. I de fall den betygsättande läraren är en webblärare upprättas som ovan beskrivits en dialog mellan lärarna och pedagogerna på plats och betygsättande lärare inför betygsättningen.

6. Redovisa tre **elevrelaterade resultat** som behöver bli bättre i er skola/enhet. Analysera resultaten och beskriv hur ni ska nå ökad måluppfyllelse inom dessa områden.

1. NOVO-användning för sfi-elever

Digital kompetens skrivs in i Läroplanen för vuxenutbildningen som ett riktat prioriterat mål från 2018. Inom Sfi så har NOVO-användningen varit ett prioriterat område under flera år och nu kan vi med stolthet säga att alla våra lärare arbetar med NOVOs moduler som grund i undervisningen. Hermods arbetar fortsatt med att skapa nya, förbättrade förutsättningar för alla studievägar. Som skola inventerar vi och förbättrar NOVO-introduktionen och skapar en grund för förståelse för det digitala verktyg för lärande som det faktiskt innebär. De åtgärder som vidtas är dels att vid varje nytt elevintag säkerställa att eleven kan logga in med sina tilldelade användaruppgifter. Därefter ges en introduktion i hur NOVO är uppbyggt och eleven får introducerat för sig hur kursen och de tillhörande modulerna ser ut och är uppbyggda. I klassrummet har läraren en viktig roll att visa på kopplingen mellan undervisningsstoffet och modulmaterialet i NOVO. Det görs bland annat genom att eleverna får repetera eller öva mer på ett genomgåendet moment i NOVO. På enheten finns ett antal surfplattor som tillhandahålls eleverna och möjliggör detta. Eleverna kan också få i hemuppgift att ta del av eller utföra något moment eller uppdrag i aktuell modul, som ett led i att vänja in eleverna vid att använda sig av NOVO som ett komplement för sitt lärande. Ett dilemma är bristande repetition hos många elever vilket i många fall bidrar till långsammare progression i kunskapsutvecklingen. Att få eleverna att repetera och fördjupa och på sikt befästa sina kunskaper som de tillägnar sig i närlärandet via NOVO har visat sig vara en framgångsfaktor hos de elever som i nuläget gör detta. NOVO utgör således också en viktig träning i eget ansvar för sin egen studiegång och att aktivt vara med och påverka sin utveckling och sitt lärande detta vill vi arbeta vidare med.

Exempelvis så är NOVO-användningen ett viktigt inslag i vår pedagogiska modell. Utifrån elevunderlaget är användningen bred och anpassning sker. Vi har kommit olika långt i digitaliseringsprocessen och användandet av NOVO som en naturlig del i elevernas studiegång beroende på skolenhet. I Gottsunda som är en relativt nystartad enhet är processen inte lika långt gången och systematiserad som i våra centralt belägna enheter, detta är alltså ett arbete som vi vill förbättra nu när enheten har en större elevgruppssammansättning. Detta arbete är nu påbörjat med en ny schemastruktur i Gottsunda samt införandet av ett nytt upplägg av NOVO-pass som eleverna kan gå på. Målgruppen är till största del elever med låg studiebakgrund, vilka sällan eller aldrig tidigare använt tekniska hjälpmedel som stöd för sitt lärande. Många har inte tillgång till digitala verktyg såsom dator eller surfplatta i sin hemmiljö och tar sig inte heller till en miljö där det finns digitala verktyg. Hermods ser detta arbete i linje med att rusta eleverna för ett aktivt deltagande i svenskt samhälle, som ofta kräver och förutsätter digital kompetens.

2. Grundläggande kurser

I tabellen nedan redovisas andelen godkända elever för avslutad kurs i respektive ämne under 2016. Vi har lagt större resurser på just grundläggande under året genom ökad resursfördelning där fokuset har varit just att arbeta för fler godkända betyg. Några av de insatser vi har gjort är att undersöka målgruppen, göra anpassningar för elever som behöver göra examinationer på plats samt en tätare kontakt mellan webblärare och handledare på plats. Vi är glada att arbetet och insatserna burit frukt och att andelen godkända betyg ökat sedan föregående år men vi ser också att detta arbete är ett fortsatt prioriterat arbete eftersom dessa elever behöver mer hjälp för att komma in i studier, mer stöttning i det digitala lärandet samt en välsvarvad kursintroduktion för att klara sina studier. I och med de nya grundläggande kurserna med fler nivåer, nivåplacering samt validering av tidigare kunskaper samt stöd för elever som får F i delkurser behöver vi hitta nya rutiner och arbetssätt men även befästa de arbetssätt som vi har idag. Detta är processer vi vill arbeta vidare med under det närmaste året för att fortsätta uppnå samma goda kunskapsutveckling och kunskapsresultat i våra grundläggande kurser.

<i>Grundläggande kurser</i>	<i>Antal avslutade kurser</i>	<i>Godkända betyg (A-E) i %</i>
<i>Svenska som andraspråk</i>	<i>251</i>	<i>89 %</i>
<i>Svenska</i>	<i>5</i>	<i>100 %</i>
<i>Matematik</i>	<i>102</i>	<i>90 %</i>
<i>Engelska</i>	<i>193</i>	<i>76 %</i>

3. Kursintroduktioner - förutsättningar för goda studieresultat i grundläggande, gymnasiala kurser samt yrkespaket

Det senaste året har vi även arbetat med inventering samt förbättringsarbete gällande kursintroduktioner inom våra utbildningar inom Komvux samt yrkesutbildningar. Särskilt inom yrkesutbildningar har detta gett goda resultat där arbetet har utvecklats och implementerats. Kursintroduktioner är mycket viktigt för att elever snabbt ska komma igång med våra utbildningar och få information om elevslussen inom Hermods. Det är under kursintroduktionen som vi fångar elever samt skapar förutsättningar för att behålla dem i utbildningen och i sin tur i vidare studier. Några av de introduktioner vi har idag är:

- 1) Kursintroduktion på kursstartsdagen
- 2) Novogenomgång
- 3) Ämnesrelaterad kursstartsintroduktion i de största ämnena svenska, SVA, engelska och matematik.
- 4) Egna starter för yrkesintroduktion

Några av de åtgärder vi vill göra för att förbättra kursintroduktioner som i sin tur leder till en högre måluppfyllelse:

- Inventering/kartläggning av nuvarande rutiner
- Utveckla samarbetet inom hela vuxenutbildningen
- Utveckla slussningen av eleven till rätt instans i ett initalt skede

Eftersom vi ser vikten av att elever kommer in i utbildning, får rätt stöttning och vidare slussning och att detta gynnar individen som i sin tur gynnas av en högre måluppfyllelse, är detta ett arbete som vi vill fortsätta utveckla under kommande år.